

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

V záujme odborného vzdelania priemyselníkov.

Náš vek charakterizuje medzi iným rýchly vývin na poli priemyslu. Nové stroje, nové spôsoby dorábania rozličných článkov, rozličné praktické ciele a ustavične meniaci sa móda vplývajú na vývin priemyslu a zrýchľujú ho. Toto si musí každý remeselník dobre všimnúť, keď si chce zabezpečiť budúcnosť. Kedysi to bolo ináč. Z učňa stal sa tovaryš, ktorý sa vybral na vandrovkú, aby svet zkusil; vrátiac sa domov, vstúpil do cechu medzi majstrov. Výroba priemyselných článkov sa málo menila, požiadavky obecnstva pofahovali sa viac na solidnosť priemyselných článkov, novoty sa zriedka udávaly; keď sa teda volakto dôkladne vzdelal v svojom remese, odborných známostí mal dosť na celý život. Dnes sa musí remeselník ustavične vzdelávať. K tomuto núti ho i veľká konkurencia i vzrastajúce požiadavky obecnstva. Ktorý remeselník nenapreduje v osvojení si novších robotných známostí, zaostáva, časom stane sa neschopným konkurencie, ztratí objednávateľov, konečne musí zavrieť dielňu a hľadať si iné zamestnanie.

«Čas sú peniaze». Toto heslo platí na poli priemyslu, dnes viac ako kedysi. Život je drahý, remeselník musí sa usilovať zveladením dôvery, rozmnožiť svoje príjmy. Tomuto cieľu poslúžia stroje. Ručná robota ide pomaly, stroj nahrádza väčšiu časť ručnej roboty. Remeselník získa na čas a týmto zmenší si výdavky, bo nemusí toľko robotníkov držať. Ale objednávateľia aj iné očakávajú od remeselníka. Zhotovené články

majú byť vkusné, zhotovené dľa najnovšej módy. Toto je aj pre priemyselníka dobre, bo čím viac mení sa móda tým viac je objednávok. Kto má peňazí nazbyt, ten si objednáva nové veci. Platí to hlavne pri šatstve. Remeselník musí sa teda obznámiť s novými spôsobami dôroby, musí znať stroje, pomocou ktorých prácu rýchlejšie a lacnejšie môže vyhotoviť, musí vedieť so strojmi zachádzať, bo ináč mnoho roboty pokazí a musí sa rozumeť i zhotoveniu takých článkov, jaké obecnstvo hľadá.

Táto zmena v dorábaní priemyselných článkov viedla ku stavaniu odborných škôl, v ktorých si mladý priemyselnícky podrost zadováži technické známosti, obznámi sa s novšími spôsobami dôroby a s moderným vedením priemyslu vôbec. Ale odbornú školu neni možné všade postaviť, toto by stálo ohromné summy. Následkom toho len priemyselníci väčších miest boli by v tom položení, aby sa stále mohli poučovať. Pre priemyselníkov na vidieku sriadujú sa v novšom čase naukobehy, na ktorých si vidiecki priemyselníci môžu za krátky čas osvojiť, čo im je ku vedeniu priemyslu nevyhnutne potrebné. Na naukobehoch účasť brať môžu aj starší majstri, ktorým veru času nezbyva, aby sa na dlhší čas zo svojej dielne vzdialili, ale niekoľko hodín týždenne môžu byť bez premeškania stráviť na naukobehu. Účasť bere na naukobehoch aj mladý priemyselnícky podrost, pripravujú sa takto ku svojmu budúcu povolaniu.

Prešporská priemyselná a obchodná komora zamýšľa onedlho sriadiť naukobehy pre

priemyselníkov a týmto cieľom už aj rozposlala vyzvanie niektorým priemyselníckym spolkom. Priemyselníci patričného vidieku zaiste vďačne prijmu túto zvesť a valnou návštevou naukobehov dokážu, že sa o vlastné záujmy starajú. Dnešný čas veru každý človek použiť má príležitosť, aby sa poučil od druhých o potrebných veciach a nečakal na to, kým sa poučí — na vlastnej škode. Nielen cieľuprimeraná a zodpovedná dôroba priemyselných článkov príde tu do ohľadu, lež aj obchodné záujmy priemyselníkov.

Dnešný čas musí byť remeselník v istom ohľade aj obchodníkom, musí sa dobre rozumeť tak kúpe ku priemyslu potrebného materiálu, jako aj zpeňazneniu priemyselných výrobkov. Koľkokrát môže si remeselník za ľavnú cenu zaopatriť zásobu materiálu a vtedy pri výrobe dvakrát tolko vyhrá, pritom aj objednávateľa uspokojí, keď mu dá dobrý materiál. Ktorý remeselník takto si nepočína, ten žije zo dňa na deň a pri prvej lepšej konkurencii nevie sa udržať.

Odborné naukobehy nielen mnohému poučia remeselníkov, ale nastolia aj mnoho otázok, o ktorých sa priemyselníci patričného vidieku môžu rozprávať. Návšteva odborných naukobehov je teda v každom ohľade osožná.

Katolícka ľudová Jednota preto aj vydržiava naukobehy, v ktorých v záujme odborného vzdelávania zvlášte malých priemyselníkov aj v minulom roku na viacerých miestach vydržiavané boli poučné prednášky. Priemyselníci každého odboru teda hromadne mali by sa pridrúžiť ku tejto najmohútnejšej organizácii krajiny, ktorá už posiaľ má vyše 300 tisíc členov. V politickom ohľade zas záujmy priemyselníkov v zákonodarstve a u patričných vrchností už behom dvadsať rokov zastáva kresťanská ľudová strana. Priemyselníci teda, tak cieľom odborného vzdelania ako aj zabezpečenia starých a dosiahnutia nových práv a výhod nech bez váhania postaví sa pod zástavu kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Do pozornosti malých roľníkov.

Ačkoľvek zem sňahom je prikrytá, príroda hlboko spí, opatrný roľník predsa už včul, za zimného času plány si robí, čo a ako si bude počínať, keď sa jaro otvorí. Opatrný roľník ani cez zimu nepostáva, okolo svojho hospodárstva vždy najde si robotu. Už ploty okolo zahrady napravuje, už stromy od vajičiek všelijakých húseníc čistí, už gazdovské náradie reparuje, už hnojovku do sudov sbiera a do sňahu po roli vylieva, už hnoj vyváža a po roli rozhadzuje, aby keď papršícky jarného slnka pôdu usušily, on role svoje čím skorej pripraviť mohol pod jarné siatie. A ktorý malý roľník vykonal už všetky výsuvedené práce, ešte vždy na jedno zabudnul: skrze čo si svoju úrodu veľmi rozmnožiť môže a to jedno je: aby si čím skôr zadovážil umelé hnojivo, nado všetko takzvaný *superfosfát* a zatiaľ roztrúsil ho po svojej roli, kým je sňahom pokrytá.

Že pri roľníctve upotrebenie umelého hnojiva sa vyplatí, o tom reč šíriť za zbytočné považujeme. To dokazuje aj tá okolnosť, že v našej krajine ešte len pred pár rokmi sotva 8 tisíc vagónov umelého hnojiva minulo sa cez rok a roku 1913. už 25 tisíc vagónov umelého hnojiva roztrúsené bolo po roľach našej vlasti. Nuž keby ľudia o užitku umelého hnojiva neboli sa presvedčili, istotne by ho ani neboli kupovali. Superfosfát teraz už v takých obciach upotrebujú malí roľníci, ktorí ináč sú ešte zaostali. Len to je chyba, že mnohí roľníci superfosfát objednávajú si skrze nesvedomitých agentov, platia zaň o mnoho viacej a nadto ešte aj falošný tovar dostanú.

Velkobélický gazdovský kruh práve tomuto chce odpomôcť, keď malým roľníkom na vedomie dáva, že jako dosavád, tak aj tejto jari vďačne a zdarma objedná superfosfát a čili sanitru pre všetkých tých, ktorí ho o to požiadajú.

Ceny sú nasledujúce:

V *nitrianskej, trenčianskej a prešporskej stolici*, keď sa objedná celý vagón, vtedy aj s frachtou za

1 m. c.	16 %	superfosfátu	platí	7 kor.	76 h.
1 « «	18 %	«	«	8 «	73 «

Jestli sa menej objedná jako jeden vagón, vtedy aj s frachtou

1 m. c. 16 % superfosfátu koštuje 8 kor. 25 h.
1 « « 18 % « « 9 « 25 «

V tekovskej a hontianskej stolici pri objednaní celého vagóna za

1 m. c. 16 % superfosfátu platí 7 kor. 93 h.
1 « « 18 % « « 8 « 90 «

Kto menej objedná jako jedon vagón, vtedy aj s frachtou za

1 m. c. 16 % superfosfátu platí 8 kor. 50 h.
1 « « 18 % « « 9 « 60 «

Pre spišskú stolicu ceny sú nasledujúce :

Pri objednaní jedného vagóna aj s frachtou :

1 m. c. 16 % superfosfátu koštuje 8 kor. 07 h.
1 « « 18 % « « 9 « 08 «

Pri objednaní menej ako jedného vagóna aj s frachtou za

1 m. c. 16 % superfosfátu platí 8 kor. 56 h.
1 « « 18 % « « 9 « 58 «

Kto sa u nižepodpisaného gazd. kruhu o superfosfát hlásiť bude, nech zreteľne napíše :

1. Jako sa volá. — 2. Kde býva. — 3. Kde je jeho ostatná pošta. — 4. Kde je jeho železničná stanica. — 5. Koľko metrických centov žiada? — 6. Koľko grádový superfosfát chce mať? — 7. V akých vreciach sa mu má poslať či v 100 a či v 75 kilových vreciach (50 kilové vrecia košujú 20 halierov). — 8. Na ktorý čas to žiada?

Do jedného vagóna vojde 100—105 až do 150—155 metrických centov. Peniaze platia sa pri odobierke na stanici. Kto však preukáže dobrú garanciu, ten aj na zmenku (vechsel) dostať môže superfosfát, lenže v tom páde je aj drahší a vtedy peniaze vyplatiť treba až o pol roka, rátajúc od dňa prijatia superfosfátu. Čili-sanitra nateraz koštuje m. cent 29 kor. 20 hal. Odporúčame malým roľníkom, aby sa medzi sebou ustálili a tak naraz jedon vagón si objednali, bo takto pri 100 m. centoch usporia 50 korún. Keď v jednej obci nenajde sa tolko roľníkov, čo by potrebovali 100 m. centov, nech sa ustália 2—3 susedné obce. **Náš gazdovský kruh roku 1913. objednal 24 vagónov superfosfátu.** Naša adresa je: **Gazdakör, Nagybélic, Nyitramegye.** *Predsedníctvo gazd. kruhu*

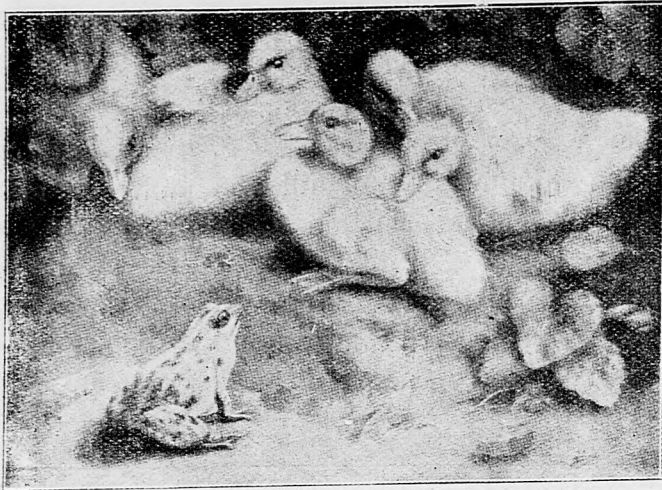
Rumunsko a židia.

Ani v jednej europejskej krajine — primerano k počtu obyvateľov — niet tolko židov ako v Rumunsku. K tomuto faktumu aj to môžeme pridať, že židov ani v Rusku neprenasledujú tak, ako v Rumunsku. A to má svoju prirodzenú príčinu. Rumunsko je totiž štát agrárny, lenže pozemky zväčša patria bohatým bojárom. Sedliaci gazdujú len na malých parcelkách, kde sa im ani tolko neurodí, koľko

Carevič Alexis, dedič ruského trónu.

potrebujú k výžive. Následkom tohoto nerovného podelenia zeme povstávajú nepokoje, ktoré sa medzi rumunskými sedliakmi javia už od dávnych rokov a ktoré roku 1907. vypukly ako veľké povstanie. Rumunská vláda vtedy pomocou vojska porazila povstalcov, lenže s tým neutišila hlad rumunských sedliakov o zem. Oni i ďalej otročia v poddanstve kapitalistov. Lenže nielen tito ich utlačujú, lež aj židáci, ktorí rôznym spôsobom využívajú biedne postavenie rumunského sedliactva. Židáci, ako aj

Prvé shliadanie.

inde, tak aj v Rumunsku zaoberajú sa s úžerou. Pri tom skupujú a árendujú pozemky. Prevádzajú krčmárstvo a kupectvo, práve tak ako aj u nás. Hrnú sa do vedeckých stavov, robiac konkurenciu kresťanom. Bezočivosť, dotieravosť a nestydatosť rumunských židov neraz natoľko rozhorčili rumunskú verejnosť, že kde mohla prenasledovala židov. Dala im znať že sú živel škodlivý a nebezpečný. A vláda rumunská neponáhľala sa brániť prenasledovaných židov, ba proti nim vydávala prísne zákony a nariadenia.

Židáci, vidiac že v Rumunsku na seba sú ponechaní, obrátili sa ku socialdemokratom, u nich hladali pomoc a ochrauu. A socialisti vyslyšali židov. Zastávajú ich a žiadajú pre nich slobodu a rovnoprávnosť. Že socialdemokrati ku pomoci prispeli rumunským židom, to je celkom prirodzená vec, bo ved socialdemokracia je židovský vynález. Najčelnejší socialisti boli a sú židia. Títo sdrúžili robotníctvo proti kapitalizmu, lenže nie proti židovkému, lež kresťanskému. Ani jeden vodca socialdemokratov posial nevykrikoval: «vezmime židom kapitál», bo žid nikdy nepovstane proti židovi. Tak je to aj v Rumunsku. Bohatí židovskí kapitalisti podplatili socialdemokratov, aby bránili utlačeních židov. Lenže tá pomoc neprekáža rozhorčených Rumunov, aby sa proti židom nezopreli. Tak sa stalo aj v meste Jassy. Socialdemokrati už pred týždňami chceli tam vydržiavať poradu, aby pojednávali o rumunskej židovskej otázke. Poradu tú však prekazili nacionalistní študenti, čo sa nestalo bez veľkých škandálov. Minulú nedeľu socialdemokrati znovu svolali schôdzu

v tej istej otázke. Okolo desiatej hodine veľké zástupy študentov tiahly ku miestnosti, kde sa tá porada vydržiavala a chceli vniknúť do siene. Vidiac to socialisti, zapreli dvere, tak že ani opozdení súdruhovia a židáci nedostali sa dnu. Vytvorení a na ulici stojaci židia a socialdemokrati stali sa korisťou rozhorčených a nadráždených študentov. Nastaly zvady a hádky. V tom prišli policajti a vytisli dav až na jeden rýnok. K študentom pripojili sa mnohí z obyvateľstva a začali kričať:

— Dolu so židmi! Von s nimi! Vyhubte každého žida!

A krik ten nasledovaly skutky. Lud vrhol sa na židov a beda bolo každému, ktorého päsť, palica alebo skala stihla. Mnohých židov dobili a poranili. Mnohým obloky vytrieskali, obchody vykradli, domy pošpinili. Nebezpečie bolo tak veľké, že vojenská vrchnosť ku utišeniu vzbury alarmovala štyri stotiny pechoty. Lenže vojsko nebolo dostatočné ku rozohnaniu demonštrantov, ba povedzme právdou, vojaci ako čo by boli posmelovali študentov, aby len dobre mlátili židov. Neskôr proti demonštrantom vyrukovali ešte dve stotiny jágrov. Vzdor toho, nebezpečie jednak riastlo. Keď socialdemokrati a židáci opustili sieň, kde poradu držali, vojsko ich obstálo, aby ich bránilo proti nacionalistom. Zástup však prerazil sa cez vojenský kordon a čo potom nasledovalo, to už bola opravdová vojna. Vojsko s narazenými bajonetmi bolo prinútené vytisnúť zástupy, čo sa mu len po namáhavej práci podarilo, pričom mnohých poranili a na dlažbe ostaly opravdové kaluže. Nacionalisti potom v menších skupinách pochodili mesto, vykrikujúc:

— Pohlušte všetkých židov!

A povybíjali židom obloky a kde popadli žida, zbili ho na smrť. Celá posádka vojska vyrukovala, oblahla ulice a len po ťažkej práci utišila vzbúru.

V Rumunsku veľmi často bývajú proti židovské demonštrácie. Rumuni radi by sa oslobodit židovskej pliahy, ktorá rozmnozuje biedu rumunskej chudoby. Židáci na všetky strany sa obracajú o pomoc a ich súverci dosť kriku robia po novinách, vyzývajú celý vzdelaný svet, aby sa zaujal za prenasledovaných rumunských židov. Takto sa bo! ozval za nich

gróf Michal Károlyi v jednom zasadnutí uhorských delegátov a od zahraničného ministra Berchtolda žiadal, aby u európskych veľmocí začal akciu ku obrane rumunských židov. Zato Károlyi obdržal veľa pozdravov od židov, lež rumunská verejná mienka tú odpoveď dala Károlyimu, aby sa nemiešal do vnútorných záležitostí Rumunska, veď Rumuni znajú, ako treba riešiť židovskú otázku. V meste Jassi aj dokázali, že sa vedia na nohy postaviť proti židovstvu.

Fatranský.

Z Liptova.

V našom chýrnom Liptove volby stoličných výborníkov prevedené boli 17., 18. a 19. decembra r. 1913. Mungovci páchali ich volebné nepravosti a len tak mohli si vyvoliť 32 výborníkov. Z ľudovej strany dostalo sa do výboru 5 členov. Z národnárov vyvolení boli 4. Volilo sa teda 41 výborníkov. Úradne, t. j. z vyššieho stolca kandidovali všetci boli vyvolení. No veď sú Tiszovci. Tí musia zvíťaziť. Veď kto že by dôveru lifroval Tiszovi. Najkrajšie obišiel okres Veľké Vluchy. Tam sú zvolení dvaja ľudáci. Tam sa voličia i zadržali. Sláva im! Patria ta obce: Veľké Vluchy, Dechtár, tri Malatiny, Dúbrava, Sokolč, Gvótovce, Klačany, Lubelly. Od týchto sa môžu učiť tie okresy, ktoré sú čisto ľudové a predsa si mungovcov vyvolili ako: sliačanský, palúčsky, štiavnický, sielnický, gombášsky, ružomerský a lupčiansky. Bolo heslo a kommando vydané, že len mungovcov treba voliť. A preto notári a rychtári tuho naliehali na voličov, ktorých riadne len počas volby znajú a s ktorými len vtedy sa bratričkujú.

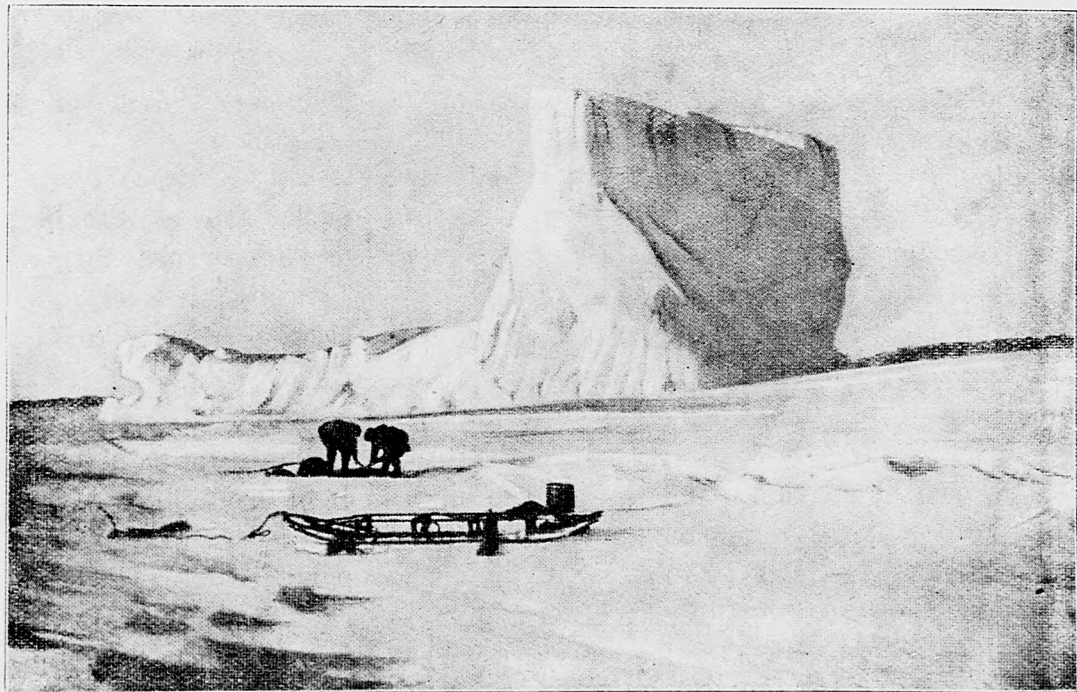
Inokedy volič od notára alebo rychtára má meno: «ty hlúpy

Jano, sprostý Slovák», počas volby ale sa už i bozkávajú i pri jednom stole popíjajú si z jednej a tej istej flašky. Vtedy je už dobrý Jano, bo treba Tiszovi voz tiskať. Nuž takí sú páni notári a rychtári. Ba či sa im len dačo ujde z tej pinky a panamy? No a zo soly? Ako počúvať, rychtári majú dostať na odmenu po sto kilo soli, ale len potom, keď najprv zaplatia. Škoda, že tí dedinskí rychtári nemajú viac rozumu, čo by aspoň dľa rozumu mohli byť pánmi. Hm, ale čo, veď kedby mali viac rozumu, boli by ešte nad gárdou Tiszovou. Ináč by sa pred nimi dediny triasly, ako sa teraz trasú.

Pravdomluv.

Z Trenčianskej.

So smutným a hlboko zroneným srdcom chytám pero do ruky, bo sa nemôžem uspokojíť s tou udalosťou, ktorá 21. a 22. decembra roku 1913. odohrala sa na stoličnom dome v Trenčíne. Liberálna mungovská strana v spomenuté dni vydržovala valné zhromaždenie, na ktorom súčasťníci sa i niektorí páni farári Trenčiansky pán dekan farár z tej príležitosti s opovržením svojho kňazského povolania a kresťanského presvedčenia oznámil, že on i sedemnástorá duchovní trenčianskej stolice vstupujú do liberálnej mungovskej strany. Za toto hero-

L'adové vrchy na severnom mori.

stratické osvedčenie mungovci oslavovali ho hlučnými ováciami. No, toto mu nezávidíme. Nech užije tej slávy, za ktorou tak veľmi pachtil. Dobre sme vedeli, po čom túži a prečo zapredal svoje kňazské povolanie. Rudolf Misz, opát doliny statočnosti, dekan-farár trenčiansky, kým bol len farárom, priznával sa ku celkom korektnému smýšľaniu. Cirkevná vrchnosť preto dôverujúc v ňom, poverila ho dekanátstvom. Včul, ako sám verejne vyznal, dostalo sa mu veľkej hodnosti, bo za opáta doliny statočnosti vymenovanv je na predlohu (?) föišpána, ktorý ľudákov neodmenuje takýmito hodnosťami. Podobne za vyznačenie rytierskym krížom Franca Jozefa, otcovi trenčianskej stolice Szalavszkymu vrele vďaky vyslovil aj turzovský farár Ignác Diera, slúbil mu spolu nezklatnú vernosť, oddanosť a lásku a pred celým mungovským shromaždením na stoličnom dome osvedčil sa, ak šťastlivým sa cíti byť pri jeho boku. Vyzval aj všetkých kňazov trenčianskej stolice, aby vstúpili do lóna mungovskej strany, bo vraj len v tejto je blaženosť. «Sláva ti Ignácko! Ty si teda mungo od hlavy až do päty. Kto ťa nemiluje, hrom zlom jeho hnáty!» Hej Ignácko, kedysik to bolo ináč! No len cíť sa dobre v tej liberálnej mungovskej strane! Ale čudno nám je to, žes' tak z toho shromaždenia s tým krížikom utekal, ani obedu si nedočkal. Snáď predsa ťa svedomie trápi, ako Judáša, ktorý Krísta zapredal. Spomenúť mi treba i Žigu Rečka, na hlave s vysokým cilindrom, bruško vypasené, cingul červený síce chýba, lež krížik možno dostať. Preto si robí zásluhy u stoličného tatku, föišpána; dnes darmo, zajtra za peniaze. Kto to vie? Kresťanské presvedčenie, statočnosť, mravnosť hybaj teraz na kliniec, bo veľmi ľahko je k dostaniu vyznačenie. Podobne rozmýšľa i Lacko Chmielovszky, farár dolnosučánsky. K fare tiež takým spôsobom prišiel, chce prísť i ku križu, ale nie v cintoríne, lež z milosti Szalavszkyho. Na zdar! Tento panáček sa bojí panslavizmu, kdežto jeho mungovská strana pokonáva sa so známymi vodcami panslávov. Možno ešte aj toho sa dožijeme, že Tomanek, Recska, Chmielovszky, Diera. Misz — oblizovať sa budú aj s Bokányim a s Weltnerom. Mungovci na všetko sú hotoví. Pride čas, že sa ukáže pravda.

Dla trenčianských novín tí sedemnásť na mungovčinu prekrstení farári sú všetci podpredsedovia liberálnej mungovskej strany a ich menoslov je nasledujúci: Misz, opát doliny statočnosti, Diera rytier turzovský, Recska, Chmielovszky, Mišík, Benyács, Teszelszky, Turcsin, Kardos, Spanyol, Szucsányszky, Kapallay, Bucskó, Pápay, Oravszky, Hevera, Zsidek marikovszky a Blaha. Potajomných duchovných mungov že je ešte šesť.

Čo všetko robí mánotratnosť svetská, pachtivosť za hodnosťami a ľudskou slávou! Nitrianske noviny «Szemle» ozaj nadano píšu o segedinských cigánoch v Trenčianskej. Ako keby sme videli tých cigánov, ktorí svoje šiatre sem-tam prevážajú a pokoja nikde nemajú. Týmto podobne aj spomenutí pánkovia jednotajne prenášajú ich politické šiatre.

Trenčan.

Od Javoriny.

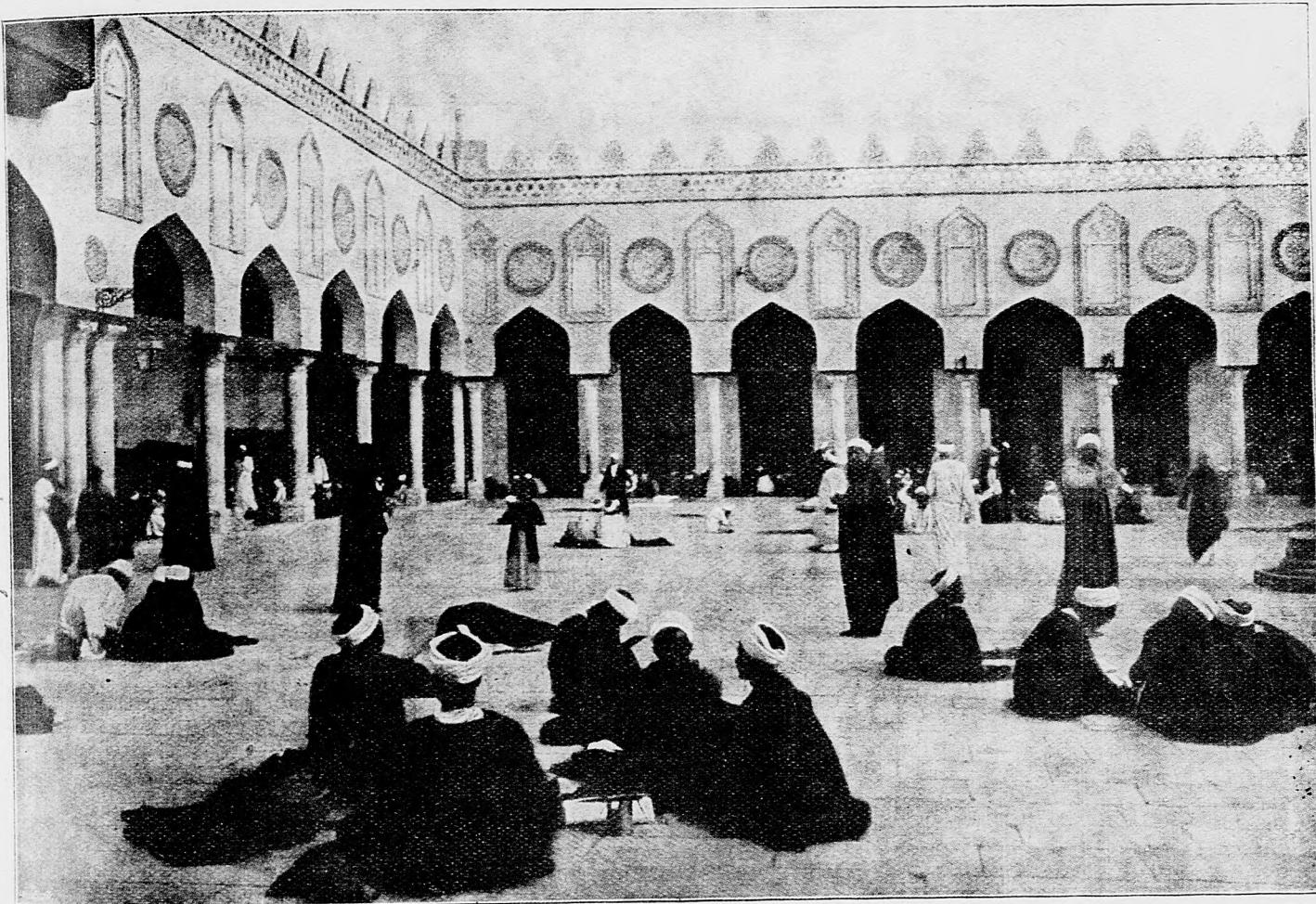
Hrozné nešťastie hrozí nábožnému, usilovnému a v každom ohlade statočnému ľudu Javoriny. Pruské knieža Hohenlohe od rokov v Tatrách kupoval všetko čo bolo na predaj. Tak kúpil i rozsiahle hory a poľa Javoriny. Robotný a spoľahliví obyvatelia, v javorinských krajoch nachodiacich sa obcí, počtom asi desať tisíc duší, takmer zcela žili z javorinského pántvá. Pracovali v horách, v pánskej papierni a okrem stáleho, bárs aj chatrného zárobku, dostali dreva, pasienkov pre lichvu a účastní boli aj iných výhod. Jedným slovom obstojne sa im viedlo. Včul ale hrozí im veľké nebezpečie. Knieža Hohenlohe predáva Javorinu a to istému ruskému kniežaťu. Ubohí obyvatelia Javoriny nie zcela bez základu bojia sa teraz, že keď príde ta ruský majiteľ, dovede so sebou Rusov a tamojší ľud príde o všetky výhody, ktoré posiaľ požíval a biedou nútený bude ku vyvandrovanu do Ameriky. Z tej príčiny obce Javoriny minulý týždeň deputáciu vyslaly k ministrovi orby a prosily ho, aby javorinské pántvo uhorský štát kúpil a aspoň daktoré čiastky parcelloval v prospech obyvatelstva tamojších obcí, Deputáciu ministrovi predstavil farár Anton Kubaszák a súčasťnili sa v nej nasledujúci občania: Ján Nemeč, Ondrej Nemeč,

Jozef Tomáš, Ján Butz, Ondrej Vojtász a Simon Szárna. Minister vládne prijal deputáciu a sľúbil, že na tom bude pracovať, aby dľa možnosti uhorský štát kúpil javorínske pánsstvo. My aj so všetkým právom očakávame, že minister zadrží svoje slovo a že javorínske pánsstvo kúpi uhorský štát, bo keď terajšia vláda na voľby premárni tridsať millionov, nech prispeje aj ku ratovaniu tak usilovného, spoľahlivého ľudu ako sú obyvatelia javorínskí.

nou panujúcej dynastie. O politike hovorí ľud, že je to pánske huncútstvo. Nuž Tiszová mungovská politika je také huncútstvo, akého ešte nikdy nebolo v Uhorsku.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová v nedelu 11. januára večer o 6. hodine vydržovala poradu, ktorej predsedal skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec, predseda strany gróf

Kairo. Žiaci vo dvore mozlinskej university.

K politickému rozpoloženiu.

Tisza i s jeho hrúzovládou a ku všetkému hotovou mungovskou stranou zuria ďalej. Minulý týždeň bol Tisza vo Viedni a vyprosil si dovolenie, aby v parlamente prehnal návrhy o reforme tlačového zákona, o podelení volebných okresov a o uzavrení paktumu s Rumunmi. Aby ku takýmto veciam dovolenie dostal vo Viedni, rozpoloženie Uhorska predstavuje zcela vo falošnom svetle a vystatuje sa s tým, že on a jeho mungovská strana sú jedinou obra-

Aladár Zichy. V porade súčasťnili sa všetci krajinskí vyslancovia a početní vonkajší členovia kresťanskej ľudovej strany. Predmetom porady bolo terajšie politické rozpoloženie, pofažne ktorého krajinskí vyslancovia jednohlasne uzavreli, že i napozatým neohrozene vystupovať budú proti nezákonnitostiam Tiszovej hrúzovlády.

Budapešť v stave obleženia.

V poradách mungovského snemu 12. januára po dlhých prázdninách znovu začali pojednávať predlohu o reforme tlačového zákona.

V zasadnutiach súčasťnuje sa celá opozícia a proti utlačeniu tlačovej slobody, z kresťanskej ľudovej strany najbližšie rečnia aj krajinskí vy slancovia Štefan Haller a Ján Bartoš. Ponevác ale proti návrhu o reforme tlačového zákona socialdemokratické organizácie hlavného mesta už 12. januára večer vydržovali nepočtené shromaždenia, v ktorých uzavreli, že robotníctvo všetkých podnikov hlavného mesta 13. januára večer o 7. hodine aj proti zákazu policajného hlavného kapitanátu zariadi demonštratívne pochody a pôjde pred parlament: Tisza s nala-kanou mungovskou stranou v hlavnom meste koncentrovať dal tisíc žandárov, celú hlavno-mestskú vojenskú posádku postavil pod veliteľstvo policajného hlavného kapitána a celé okolie parlamentu obtočil dal policajtami, od- dieľmi peších vojenských plukov, husárov a rýchlostrelcov. Hľa, taklo vyzerá uhorská slo- boda pod Tiszovou hrúzovládou a za zúrenia z ukradnutých peňazí sohnatej väčšiny nena- sýtených mungov.

B E S E D N I C A.

Svätá Margita.

V budapešťanskom Národnom Museume je jeden starý kodex, v ktorom možno čítať históriu života sv. Margity. Táto jednoduchá legenda ukazuje nám nábo- ženské pochopovanie a život kláštorov mníšiek za pa- novania kráľa Bélu IV.

Očitým svedkom tejto podivnej histórie bol terajší «Margitin ostrov» na Dunaji, ktorý vtedy volali «Zaja- čím ostrovom». Kráľ Béla IV. po mene Marie, patrónky kláštorského kostola na ostrove, ostrov pomenoval ostrovom Preblahoslavenej Panny. Sem do kláštora mníšiek dostala sa vo svojom štrnástom roku kráľova dcéra Margita, ktorú dotiaľ vychovávaly mníšky vo Veszpréme a tu žila až do svojej prívčasnej smrti. Rumy tohoto kláštora na ostrove ešte i dnes možno vidieť.

V spomenutom kodexi podrobne je opísaný klá- štorský život sv. Margity. Chýr o jej pobožnosti bol široko-ďaleko známy a zo všetkých strán krajiny prí- chádzaly ku nej ženy šľachticov, aby si vzaly príklad z jej čistých mravov a aby sa jej odporúčaly do modlitieb.

Margita málo hovorí, hlasne sa nikdy nesmeje, nedovolí aby ju chválili a oporňuje každou pýchou a márnomyseľnosťou. Ustavične sa len modlí. Kristove rany polieva svojimi slzami a svätý križ ctí aj vo

spánku. V noci málo spí, viac sa modlí a vo dne mnoho času ztrávi pri ručnej práci. Sviatky svätí s veľkou po- božnosťou, zvlášte Velkú noc a často, keď po mnohom modlení ustane, sestry najdú ju spať na rohoží pred postelou. V Štedrý večer odrieka tisíc «Otčenášov» a tisíc ráz kľakne si na kolená a postí sa. Keď sa modlí robí to s takou vzkrúšenosťou, že sa ostatné sestry- mníšky nazdávajú, že sa s niekym shovára. Modlí sa s takou vzkrúšenosťou a s takou plačlivosťou, že jej «velum», mníšky závoj na hlave a jej vačkový ručník vyzmicha a vlaha jej plaču vyjde z veluma. Inokedy sa zase tak vrúčne modlí, čo je ako studená, že celá obeľasie sťa nejaká mrtvola.

Jej poníženosť je tiež nekonečná.

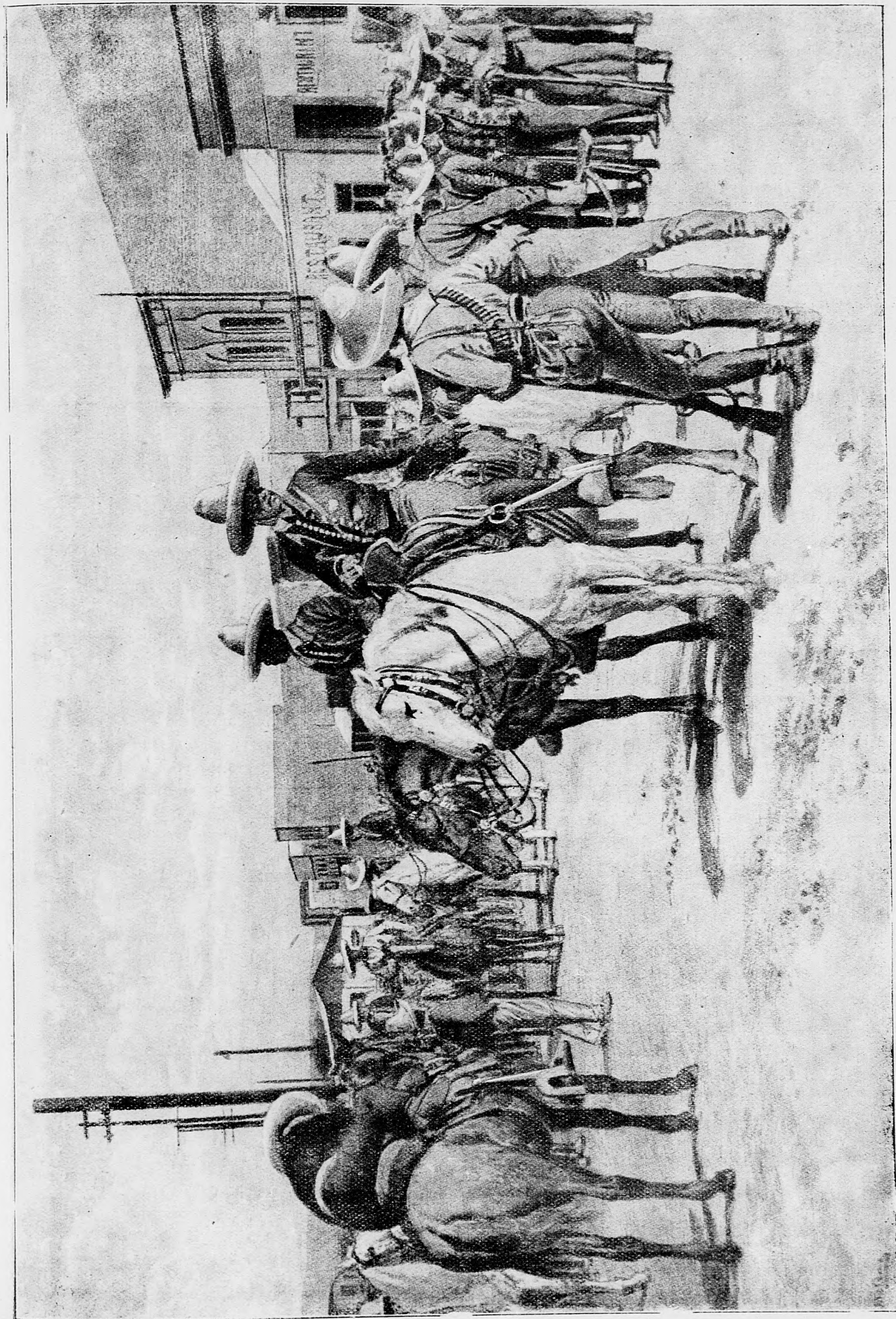
O kolko prevyšuje iných v šľachetnosti, o tolko sa vynasnažuje ponížovať sa. Táto šľachetná panna; dcéra kráľa uhorského, odbavuje týždňovku, bo mníšky po týždni delily si prácu medzi sebou. Varí v kuchyni sestram, umýva hrnce a misky, umýva ryby vo veľmi studenom čase, tak že sa jej od studenej vody koža puká na rukách a voľakedy jej ich poviažu pre veľkú boľasť. Zametá kuchyňu, na chrbte nosí drevo, fahá vodu a ona sama ju nesie do kuchyne.

Raz, keď dcéra pána Donatova, sestra Salina ra- kov varila sestram na večeru, hrniec, v ktorom byly raci, so všetkým sa rozžeravel. A keď sestra Sabina neopovážila sa vyňať hrniec zo žeravého uhlia, svätá Margita práve vtedy prišla do kuchyne. Keď videla, že sa sestra Sabina neopováži vyňať hrniec z uhlia, Mar- gita naskutku vložila si ruky do žeravého uhlia a vy- ňala hrniec z prostriedku plameňov. Ale svätej Margite ani ruky ani odev nepopálil oheň. Potom sv. Margita išla do jedálne a držala týždňovku. Zamietla jedáľňu, prikryla stôl a obsluhovala sestry s veľkou vďačnosťou a poníženosťou a ani nejedla zatiaľ, kým ostatné sestry nevstali, od stola. Keď už nemala čím posluhovať se- strám, vtedy išla do capitoliuama, v ktorej miestnosti mníšky cez deň robily ručné práce a modlila sa, kým sestry vstaly od stola. A sv. Margita najedla sa pri druhom stole so slúžkami, jako bársktorá slúžka.

Keď Margita mala osemnásť rokov, český kráľ, ktorý s kráľom Béloom IV. bol na ostrove, zaľubil sa do krásnej Margity a pýtal si ju za ženu, bo bola veľmi pekného tela, ačkolvek mala len chatrný odev. Kráľ Béla chcel nahovoriť svoju dcéru, aby sa vydala, ale Margita nechcela zrušiť svoj mníšsky sľub. Miesto toho sa pohrúžila v rozkošiach trýznenia samej seba.

Často rozmýšľala a aj s inými shovárala sa o ži- vote predkov svojho národa: o sv. Štefanovi, o sv. Imrichovi, o tomto vzore čistoty, o sv. Ladislavovi, o svojej milej tetke sv. Alžbete. Prosila Boha, aby mohla nasledovať ich príklad. S dojímavou ľútosťou opatruje svoje nemocné družky, ale keď ona ochorela, to ne- povedala nikomu a znášala chorobu trpezlivo. Raz za štyridsať dní bola veľmi chorá a predsa konala každú službu tak ako inokedy.

Podivuhodné je, čo sa rozpráva o jej kajúcnosti.

Mexikánski revolucionári.

V predvečer väčších sviatkov sa bije, bičuje, tak že jej krv tečie z tela. Jej bič je prút s pichlácami alebo zkože ježa zhotovený remeň. Keď sa však už nevládze bičovať, káže sa šibať sestre Sabine, ktorá bola jej dôverníčkou.

Stalo sa raz, že po takomto trýznení sa, kosť na pleci sa jej vytkia z miesta a predstavená a ostatné sestry shladávajú jej lieky. Jedna zlomyseľná sestra proti tomuto čosi povie a hľa, stane sa zázrak. Sestra na tom istom mieste svojho pleca začne cítiť bolesť, na čo si klakne ku nohám Margity a prosí ju za odpustenie. Sv. Margita jej odpustí a sestra sa naskutku vylieči.

Keď medzi jej otcom kráľom Bélom IV. a medzi Štefanom vypukne rozbroj a Margita sa o tom dozvie, vtedy plače veľmi žalostne, telo si mučí pôstami, oblieka sa do ciliciumu a prosí Boha, aby odvrátil rozbroj.

Onedlho veľmi ochorela a zomrela. Pochovali ju veľmi počestne a po jej smrti stalo sa veľa zázrakov.

Svojej učiteľke Olympiadesi a iným starým sestrám vopred predpovedala svoju smrť, bo keď jedna sestra zomrela, Margita riekla svojej učiteľke sestre Olympiadesi:

— Matka moja drahá, ja budem prvá za touto sestrou, ktorá zomrem.

A tak sa aj stalo. A svojim sesterniciam, ktoré vychovávali tiež v tom kláštore, o svojej smrti takto riekla:

— Sesternice moje drahé, ja skoro zomrem a prosím vás, pochovajte ma v sbore pred oltár svätého kríža. Jestli by ste ma však tam pochovať nemohly, tak ma pochovajte na miesto mojho modlenia a nebojte sa, že z mojho tela bude vychádzať nejaký zápach, bo z mojho tela nevyjde žiadon zápach.

A všetko sa tak splnilo. Lebo sotva prešlo potom ešte dvanásť dní, keď sv. Margita dostala triasku. Na trinásť deň svojej choroby, v jednu sobotu, pätnásteho februára roku Pána 1271-ho, táto svätá panna obkľúčená súc množstvom fratrov a sestier, naplnená bola láskou svojho ženicha Ježiša, po ktorom túžila, ktorému slúžila, ktorého milovala nad všetko a pre lásku ktorého opustila svojho otca, matku a celý tento zemský svet.

Svoju nevinnú, svätú dušu odporúčajúc svojmu nebeskému drahému ženichovi usnula v Pánu...

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XX. dvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Pán Boh každého opatrí...

Od N. Vollaý st.

Neni sú pracovní Iudia
Biedni na svete otroci,
Boh im, keď noc prikryje zem,
Prichádza ku pomoci.
V oslablé údy naleje
Novej v ich spánku posily:
Tak sa o pracovných Iudí
Vždy staráva pán Boh milý.

Dve zdravé ruky u muža,
Keď prácu vernú konajú,
Výživu manželke, dietkam,
Trebárs chatrnú dávajú.
A chuti k práci dobrý Boh
Ľuďom usilovným dáva,
Za čo buď Jeho milosti
Vždy vzdávaná česť a sláva.

Rozšafnosť ženy sporivej
Čeliadku nasýti mnohú,
Keď sa skrovnosti pridíža
A odovzdáva sa Bohu.
On s málom sýti spokojných,
Pri zdraví ich udržuje:
Málo chlebmi Otec mocný
Aj tisícich nasycuje.

Tuto požehná jahody,
A v tóni svojej tam duby
Úhľadné, príjemnej vône
Nechajú rásť jedlé huby;
V úslni seče maliny
Keď v čas leta dozrievajú,
Chudobným ľuďom k výžive
Jednak dobre pomáhajú.

Rybička, raček v potoku...
Všetko ľuďom dohre padá,
Nech si len každý statočne
Živnosťku vždy svoju hľadá.
Almužnu štedrú majetný
Dá biednemu žobrákovi,
Keď pri dverách jeho domu
Prosí pokornými slovy.

Neni sú chudobní Iudia
Celkom opustení v svete,
Bár ich často núdza, psota
Až prislovne k zemi hnete.
Pán Boh každého opatrí,
V zúfalstvo padať netreba,
Dá odev k zakrytiu tela,
K nasýteniu dá kus chleba.

CHYRNÍK.

Krst v kráľovskej rodine. Najmladšiu arcikňažnu minulý týždeň narodenú dcérku presumptívneho dediča trónu arcikňažata Karola Franca Jozefa a jeho manželky arcikňažny Zity viedeňský knieža arcibiskup Piffel pokrstil 7. jan. na poludnie v hetzendorfskom kaštieli v prítomnosti jeho veličenstva kráľa a vo Viedni meškajúcich arcikňažien. Najmladšia arcikňažna pri krste ako prvé dostala meno Adelhaida, a okrem toho ešte 19 mien.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie z príležitosti nového roku prijal deputácie kapitule, ústredného duchovenstva, rozličných katolíckych spolkov, ktoré vyslovili mu blahoželanie, nv ktoré odpovedal vzletnými rečami. 3. januára osvietený pán biskup v sprievode dvorného duchovného dr. Mikuláša Pfeiffer na štyri dni ocestoval do Budapešte. Dr. Engelbert Mázy, benediktín, hlavný direktor gymnazialných škôl okresu košického cez viacej týždňov prehliada podriadené mu stredné školy. Štefan Illés, tunajší kaplán, kancelista a v ostatnom čase interimalný košický administrátor po 43-ročnom blahonosnom účinkovaní odobral sa na dobre zaslúžený odpočinok. Osvietený pán biskup za kazateľa nemeckej reči ku kostolu sv. Michala okrem kaplána Michala Sztrizovszkyho, vymenoval aj biskupského protokolistu dra Mikuláša Pfeiffer, V spolku katolíckych tovaryšov, Ján Gillinger professor tunajšej hlavnej reálky 4. januára prednášku držal o kapitáli a práci. V tomže spolku 6. januára za prítomnosti početného obecnstva usporiadané bolo aj pekné divadelné predstavenie. V kláštore tunajších mnišiek Ursuliniek 7. januára po 50-ročnom blahonosnom účinkovaní v 90. roku života usnula v Pánu najstaršia mniška M. Augusta Oroszkövy. Tunajšie elementárne a stredné školy pre šarlach na dva týždne sú zatvorené. Na domoveň opustených dietok najnovšie darovali: Ján Hlebik farár obce Czeke 80, vdova grófká Rudolfa Zichyho 20, Belizár Keczer farár obce Som 20, vdova Jána Szirmayho 10, Ján Balogh a Francova Mildner 5—5, Emma Höffler 4 kor. Ďalej darovali: Georg Miller kňaz na odpočinku pre penziový fond duchovných 50, Ján Madár administrátor obce Magyariszep pre vranovský dom Piusa zosťaralých a nemocných kňazov 40 a pre kaplnku semenišťa 10 korún. — *Szilvásapáti*: Pani Ludvika Czimmermann tunajšiemu kostolu darovala čiernu zástavu v hodnote 100 korún.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Baltazár Semsey župan šárišskej stolice po dlhej chorobe zaopatrený sv. sviatosťami 4. januára zomrel v 69. roku života. Za prítomnosti početného obecnstva pochoval ho praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky. Mrtvolu zomrelého k večnému odpočinku uložili v rodinnej krypte v obci Deméte. — Nesvedomíť agenti rôznymi figlami vábia národ ku vysťahovaniu sa do Ameriky. Preto aj vrehnosti prísne zakročujú proti týmto vyžieračom ne-

sbehlého národa, Prvý tohoročný jarmok vydržiavaný bol 5. januára. Rožný statok bol dosť drahý, kone ale i lacnej bolo možno dostať ako doteraz, Pre pálenčiarov od 15. januára do 10. apríla zariadený je pálenčiarosky naukobeň v Košiciach, V Čechách najnovšie falšujú múku. Podlú českú múku totiž v obchode predávajú ako múku uhorskú. — *Nagysáros*: Anton Kleinovszky titulárny kanonik a tunajší farár penziovému fondu zosťaralých a nemocných kňazov daroval 4 tisíc korún. — *Héthárs*: Voľba do stoličného výboru prevedená bola 30. decembra. Jozef Reiner farár obce Tárca, ktorý pri voľbe 24. novembra ako horlivý ľudák prepadol následkom mungovského násilnenstva, teraz zvíťazil proti mungovskému kandidátovi, roskováňskému árendášovi Jozefovi Vaskó. Darmo sa namáhali, vyhrážali a násilnenstva páchali mungovci v osobe Jozefa Reiner zvíťazila kresťanská ľudová strana, čomu sa veľmi teší neohrozený a oduševnený národ šárišský. — *Szedikert*: Grófi Dionýs a Adalbert Dessewffy na oltárnu lampu tunajšieho kostola darovali 100 korún. Istý bezmenný šárišský farár z príležitosti svojho 25 ročného jubileuma složil základinu 2 tisíc korún a 1—1 tisíc korún k udržaniu fary a farského gazdovského stavania.

Pozor na deti. V Handlovej (st. nitrianska) v dome žandárskeho sprázmajstra Jána Csepího topili masť. Poldruharočná dcérka strážmajstra Mariška na mastnej podlahe sa pokľzla a spadla do hrnea plného vriacou masťou. Ačkoľvek rodičia naskutku priskočili k hrncu, ich dcérka vtedy už tak bola popálená, že na druhý deň vo veľkých mukách zomrela.

Otrávil si syna pirohami. V Nagysároši (stol. šárišská) Štefan Bolgár asi takto týždeň išiel k svojej v obci bývajúcej matke a žiadal od nej 100 korún, ktoré mu bola dlžná. Matka prosila syna o krátke poshovenie, potom sa poshovárala s ním a konečne ho počastovala lekvárovými pirohami, ktoré boli napustené roztokom fosforu. Syn o týždeň zomrel. Ukrutnú matku žandári zatkli.

Vražda v kostole. V obci Szoná (v Bácke) divokosť srbských mládencov dosiahla takých rozmerov, že minule ešte aj v kostole sa pobili. Počas hrubej omše na chóre jeden srbský mládenec vreckovým nožíkom preklal jedného svojho kamaráta. Zločin medzi pobožnými veriacimi vyvolal obrovské pohoršenie a zomierajúceho mládence vyniesli z kostola. Kňaz hneď prestal slúžiť sv. omšu, oltárnu sviatosť vyniesli z kostola, ktorý na päť dní zavreli. V pondelok kostol znova vysvätili.

Vojenský uprchlík. Z Humenného sdeľujú, že Michal Hroma, obyvateľ obce Kisgézseny za 10 rokov bol v Amerike a ponač svojjej vojenskej povinnosti neurobil za dosť, v 30. roku veku svojho ustanovil sa na pozatýmnu assentírku. Vzali ho ku honvédskeému pešiemu pluku č. 9., ale sa mu vojenčina nepáčila, preto sa za každú cenu oslobodiť chcel od vojska. Dvaja remeselníci tovaryšia z Humenného stúbili sta-

rému Hromovi, že oni vyslobodia jeho syna od vojska a starý Hroma za to dal im 900 korún. Tovaryšia pravda nič nevykonali, ale mladý Hroma pred pár dňami predsa prišiel domov a priznal sa otcovi, že ušiel od svojho pluku. Starý Hroma sa zlakol a nahovoril syna, aby sa vrátil k pluku. Otec odprevadil syna k vojsku. Sotva však vyšli z domu na ulicu, vojak vytasil bajonet a pichol si do brucha, načo ho odviezli do nemocnice, kde zomiera. Žandarmeria dvoch tovaryšov zatkla.

Ukrutná slúžka. Magazíner štátnych železníc Béla Gotthilf oznámil hlavnému kapitanátu, že jeho 14-ročná slúžka chcela zmárniť jeho polročnú dcéru Marišku. Dieťa chovali z flaše a slúžka do mlieka pre dieťa naliala denaturovaného špiritusu. Rodičia toto na šťastie skoro spozorovali a takto predišli nešťastiu. Slúžka sa na hlavnom kapitanáte priznala, že chcela zmárniť dieťa, bo veľa musela prať po ňom. Policia ukrutnú slúžku odovzdala detskému súdu.

Opatrovanie dýchacích orgánov je stálou starostou opatrpých ľudí. Niektorá iná čiastka tela je nie natoľko citlivá a vlivom vetru, nečasu, zimy, suchoty, prachu a dymu tak veľmi vystavená ako hrtán, hrdlo a pľúca. Preto sú aj bolenie hrdla, kašeľ, zachrípnutie, záduch, bolenie prs, pichanie v pleciah a bolenie chrčta tie najčastejšie neduby, z ktorých sa vyvinie mnoho razy, ťažké ochorenie hrdla pľúc. Tomuto ale môžeme predísť, keď pred časom užívame šlajmy rozpúšťajúce a bolesti odstraňujúce zagoriarský prsný sirup proti kašlu (Syrupus pectoralis). Je blahodarného účinku, utišuje bolesti a dľa výpovedi zkúsených ľudí, ktorí predtým všetky možné vychvalovane sirupy a mädy bez výsledku upotrebili, sa osvedčuje obzvlášť pri nastýdnutí hrdla a dýchacích orgánov, totiž účinkuje priaznive na pľúca, podporuje trávenie a zažívanie a chuťná príjemne. Ďalej posilňuje a utužuje celý organizmus a čini ho odporu schopným proti škodlivým vplyvom. Dôkazom tohoto sú mnohé lekárske uznania. 2 sklenice franko za 5 korún objednávajú sa pravé u lekárnik E. V. Feller, Štubica, Kostolná ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Svatozemského komissariátu púť do svätej zeme r. 1914. Odchod 27. júna. Návrat 31. júla. Smer cesty: loďou po dunaji dolu po Černovodu—Constanza—Carihrad—Smyrna—Beyruth—Caifa—Carmel—Nazarat—Tabor—Tiberias, (do konca po lodi) Kafarnaum—

Caifa (v Gelilei sdržovanie sa cez 4 dni) Jaffa—Jeruzalem. Betlehem—Svätý Ján—Betánia—Jericho—Mrtvé More—Jordan—Jeruzalem (v Judeji sdržovanie sa cez 8 dni) Jaffa—Beyrut—Portsaid—Kairo—Alexandria (v Kaire sdržovanie sa cez tri dni) Brindisi—Triest—Budapest. Toto je jediná úradná bezpečná a v svätej zemi obľúbená púť. Cena púte: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 korún s celým zaopatrením z Budapešte a z piatky do Budapešte. Prihlásiť sa možno: Budapest, II., Margitkört 3.

HOSPODÁRSTVO.

Choroby hydiny.

Najväčšími nepriateľmi dochovávaní hydiny sú chytľavé nemoce, ktoré z niektorého dvora sliepky a husy niekedy takmer celkom vykyňožia. Kačky a morky na takéto chytľavé nemoce zriedkavejšie zvykli vyhynúť. Morky najviac ak dostanú takú chorobu, že im hlavy očervenejú. Toto sa vtedy zvyklo s nimi stávať keď majú po dva mesiace. V takýto čas morky treba dobre chovať, treba ich chrániť pred vetrom a dažďom, bo nám ináč všetky vydochnú. Keď sa morky z tejto choroby vyliečia, budú také zaoceľované, ako žiaden iný druh hydiny a vtedy ich doma už len veľmi málo zrnom treha chovať. Husy často hromadne dochnú na chorobu zvanú husací dúl, ktorú zapríčiňuje zlé trávenie a sliepky tiež na husiacu cholera a na akúsi hrdlovú nemoc zvykli častejšie hromadne vyhynúť.

Proti týmto chorobám všetky lieky takmer nič neosožia. Ale možno týmto chorobám predísť, jestli svoju hydinu primerane chováme, jestli jej kuriny držíme v čistote, jestli pred hydinou držíme vždy čerstvú vodu, estli sa staráme o prach, v ktorom sa sliepky a morky zvykli kúpať, jestli husy a kačky často zaženieme na potok kúpať sa a konečne jestli svoju hydinu držíme na pažiti vo dvore, ktorý je stromami zastienený alebo ak ich slobodne púšťame po poli popásť sa.

Jestli by ale voľaktorý kus našej hydiny napriek všetkej opatrnosti dostal dáku chorobu, tak ten nemocný kus, alebo ktorý je podozrivý, naskutku oddeľme od ostatných, chliev ale znova očistíme a vymažeme vápnom, zem z chlieva v takej hĺbke, koľko sa raz rýlom zakopne, vynosme a vynosenú zem doplníme čistou, čerstvou zemou, ktorú polejeme karbolovou vodou a potom ju ubijeme.

Herbálny podfosforokyslý Vápenno-železný-sirup

od 14 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztápa šlajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a chôvu a pôsobí navyše k tvorbu krvi a kosti zvlášť pri slabých deťoch.

Cena jednej fľašky K 2.50, poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.

Na III. medzinárodnej výstave vyznačený veľkou zlatou medaillou.

Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekáreň „Zur Barmherzigkeit“

Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Jozef Török Budapest.

(Herbálnyho nástupca.)

Výsťah pred
padeľami

Zákonom
chránený.

PURJODAL

Zákonom
chránený

Vypróbovaný jod-sarsaparilla praeparát, čistí krv, podporuje zmenu ľahky, tisi boľasti a krče a hati zapaleniny. Vsade kde s odpovedajú jod a sarsaparilla praeparát, upotrebyť môže sa so zvláštnym úspechom. Lahko k užívaniu a bez zavady povolať. Cena jednej fľašky K 2.20, s poštou o 40 h. viacej ako cena zaobalenia

Wien, VII/L.

Kaiserstrasse 73-75.

Sklad vo všetkých väčších lekárnach.

Pri každej chytľavej nemoci najviac osoží oddelenie nemocného zvierata od druhých a čistota.

Hydinu zvykly zaplaviti aj všice, zvlášte tam, kde chliev neni čistý. Od všice zvlášte mladá hydina mnoho trpí. Takúto mladú zavšivavenú hydinu treba natret potuchnutou masťou, od tej všice vykapú. Takú staršiu hydinu, ktorú napadnú všice, jestli ie počasie teplé, treba okúpať v takej karbolovej vode, že do 10 litrov vody vysypeme a pomiešame 30 dekov karbolovej kyseliny. Od tohoto kúpania všice zo staršej hydiny zvykly zmiznúť.

East Douglas Mass Amerika.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Krestane.

V minulom mojom dopise sdelil som cteným čitateľom Krestana, že tu pri Sokolskom Spolku Sv. Michala Archanjela, založili sme si hudbu na fukace nástroje. Táto posial pozostáva zo 24 mužov. V hudbe sme posial už dost krásne pokročili. Jestli sa tak i naďalej zadržíme, to môžeme byť istí, že sa nezahaňbime. Pritom tiež musíme byť povďační tunajším popredným americkým mužom, ktorí náš hudobný spolok aj hmotne podporujú. Zvláštnym dobrodincom našim je pán Winfield S. Schuster. majiteľ tunajších dvoch súkenných fabrik, v ktorých sme tunajší Slováci všetci zamestnaní. Ako nás poprvé čul hrať, hneď po prvom kúsku, ktorý sme predniesli, slúbil nám, že nás bude napomáhať a svoj slub skutočne aj zadržal, bo nám na rovnošatu dal 200 dollárov a k tomu zdarma aj miestnosť kde sa učíme. Zaiste môžeme byť hrdí, že sa taký pán o nás zaujíma, ktorý vládne tisícami. Tieto dni v tunajšej francúzsko-irskej fárnosti, ku ktorej aj my prislúchame, osv. pán biskup diecesie Sprengelskej udeľoval sviatosť birmovania, ku ktorej pristúpili 102 veriaci.

Medzi týmito v značnom počte zastúpená bola aj naša slovenská mládež. Z tejto príležitosti spomenúť musím aj chvályhodný príklad našich pobratincov Poliakov v susednom mestečku takzvanom Webster, kde si budujú veľkolepý chrám Boží. ktorý okrem vnútrajšieho zariadenia stáť bude 90 tisíc dollárov. Bude to najkrajšia budova, akej dosavád tam ešte nebolo a bude ona slúžiť nielen ku okrasu mesta, lež aj ku sláve Boha a nadovšetko ku pochvale websterských Poliakov.

Čo sa týka robotných pomerov na našom okolí, práca ide všade v plnom prúde, ba nektoré dielne majú toľké objednávky, že musia aj prez čas robiť. Preto u nás neni starosti o prácu, každý môže pracovať keď sa mu len chce. Prv než by som môj dopis zakončil, musím ešte jednu vec udať. Tunajšie slovenské dievčence nehanbia sa za svoj rodny kraj, i v tejto dalekej cudzine ako doma pod čarokrásnymi Tatrami, do roboty chodily s dlhými vrkočami, štátny

dozorca ale, z tej príčiny, že je to vec nebezpečná, zakázal im to pod pokutou prepustenia z práce, S týmto všetkým známym a priateľom v drahej domovine šťastlivý nový rok praje

Verný americký čitateľ Krestana.

Richvald (Kristályfalu).

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Krestane.

K povzbudeniu druhých na vedomie dávam, že jeden náš rodák: M. Č., ktorý už 14 rokov sdržuje sa v severno-americkom Greensburgu, kde už 9 rokov je aj kostolníkom, svojej matke písaný list končí nasledujúcimi slovami: «Pozdravujeme vášho duchovného otca, nech im Pán Boh dá zvravie i vám všetkým fárnikom. A ctíte si svojho duchovného otca, bo oni vždy len k osožnému a k dobrému vás vynaučujú, a vždy vedú k Bohu. Písali ste mi, že teraz budete kostol reparovať: tak sa prináleží, svoj kostol treba mať v poriadku; vtedy ste dobrí katolíci, keď svoj chrám boží prikryjete, to sa mi veľmi páči, i ja vám pošlem dľa možnosti, koľko budem môcť. *Dopisovateľ.*»

A NEKDOTY.

Odpoved.

— Na hony nechodím zo zásady, bo mňa poľováčka bez nebezpečia neteší.

— Tak poď len so mnou, práve včera som zastrelil jedného honca a dvoch psov.

Radosť.

— O týždeň bude desať rokov tomu, ako sme sa sobrali. Rada by som môjmu mužovi pripravila nejakú radosť.

— Odcestuj na niekoľko týždňov!

Hlavylámka.

Kde je chlapcov otec?

Čo listonoš prezradil - - -

(Žiadna úradná tajnosť)

Bolo práve okolo Vianoc minulého roku, keď som do domov celú hľbu kalendárov na budúci rok roznášal — tak rozpráva poštár Pavel z Petrína. Nevie ako prišlo — hovorí ďalej — ale v ten rok skoro polovica dediny bola chorá.

Prídem do jedného domu, tam leží chorý, prídem do druhého, zase chorý. Bola to celá epidemia, doktori a múdri ľudia volali to «influenzou». Jedni chorí žalovali sa na trhnie v údoch, druhí na bolesti v prsiach a chrbte. Jedným sa triasly údy a boleli kríže, iných bolelo hrdlo, boli zachrípnutí a mali trhanie v tvári. Idem ďalej. Tam zase chorý kríči sa od bolesti vnútornosti, žalúdka, má vracanie, nemôže jesť, páli ho záha a skoro všetci sťažovali si na bolenie hlavy, že nemôžu spať a že im v ušiach hučí.

Biedni ľudia! Takí — myslím si — budete mať neveselé Vianoce a z toho sa aj mne zle povedie, lebo ktorí že z týchto ustonaných ľudí uštedria mi diškréciu na nový rok, keď majú trápenie a výdavky s chorobami. Nuž, poručeno Bohu, bude ako bude.

Prešli asi dva týždne od tých čias, ako som tie kalendáre roznášal a tu začaly prichodiť akési pakličky, bedničky. Zprvu len menej, ale každým dňom viac — a všetky prichodily z jedného mesta, zo Stubice.

Čo len môže v nich byť? myslím sebe. Čítam každú adresu, a na každej stojí: Apatékár E. V. Feller, v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stol.)

Aha, myslím sebe, táto adresa mi je známa, počul som ju neraz, ale kde a kedy, nemohol som sa spamätať.

Keď som taký paklík zo Stubice dakde doniesol, zaradovali sa veľmi, ako čo by nevi akemý vianočný dar boli dostali. — Ach, chvala Bohu! Nesiete nám ratu a pomoc! Hovorievali mi ľudia. Nech Vás Pán Boh požehná, že ste už raz prišli, tak tvrdo sme na zásielku od Felleru, čakali — veľmi tvrdo — tešili sa druhí.

Čo len tí ľudia majú, rozmyšľam v tichosti. Všade, kam donesiem paklík zo Stubice, vidím radosť a pritom uštedria mi i diškréciu ako sa patrí. Práve som mal takú bedničku v ruke, čo pán majster Mito si odjednal zo Stubice a umienil som si, že neodídem od neho, kým bedničku neotvorí — aby som videl, čo je v nej. Bednička prišla dobierkou. Majster Mito platil za ňu K 8.60. Otvoril bednu predou mnou a vybral z nej 24 malých flaštičiek, v ktorých bola akási tekutina, čistá

ako zlato. — Na moje otázky: čo je to? — na čo je to — rozprával mi majster nasledujúce. Moja žena mala strašné bolesti a lámky a oči jej tak oslably, že ledva videla. Dych bol krátky, pichanie a trhanie v celom tele a ťažoby od žalúdka ju trápili. Jesť mohla len máličko alebo nič, a každú chvíľu ju začaly boľť zuby, čo ešte v ústach mala. — Bola poľutovania hodná, pre veľké trápenie čo mala. No, teraz sa pamätáte, že ste mi pred 20 dňami doniesli kalendár. V tomto kalendári čítal som o Apatéke E. V. Feller v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) a o tých dobrých liekoch čo v nej dostať možno. — Najprv «Elsafluid» a ďalej «Elsa pilulky» čo pomáhajú proti všetkým žalúdočným chorobám. Zprvu som nechcel veriť a dal som doniesť len 12 flaštičiek «Elsafluidu» za 5 korún a jednu zkrútku «Elsa piluliek» so 6 škatulkami za 4 koruny. Myslel som si: toľko už len reskirujem, veď uvidím, čo bude ďalej. A viete, sotva začala moja žena užívať, hneď jej bolo ľahšie a každý deň lepšie sa cítila. Tak vidíte, dal som doniesť toho lieku viac.

Teraz mi bolo jasné, prečo toľko pakličkov prichodilo zo Stubice, ale pochopiť som nemohol, prečo tí ľudia práve len od Felleru odjednavajú, lebo ja mám tiež ten kalendár a tam nebol len «Elsafluid» odporúčaný, ale aj mnohé iné fluidy, Franzbrantweiny a Balsámy — a kto vie aké lieky. — Musím sa dozvedieť, prečo ľudia len Fellerove lieky chcú — a najlepšie opýtam sa ich rovno, prečo len zo Stubice objednavajú. — Na moje otázky všetci odpovedali: Zkúsili sme už všeliaké odporúčané lieky — ale jediný «Elsafluid» od Felleru nám pomohol a pomáha — preto dáva si ho donášať každý, kto potrebuje dobrého lieku.

Ľudia boží, ja vám hovorím: všetci z našej dediny, čo raz lieky z Apatéky Fellerovej zo Stubice Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) probovali, len pochvalne o nich hovoria a každý má pár pekných slov pre Elsa preperáty, ktoré jedine pravé dostať len v Stubici. Komukoľvek donesem pakličiek, vďačne dá mi zaň diškréciu — a či uveríte alebo nie — ale ešte pred Vianocami boli ľudia zase zdraví a mohli sa tešiť svätému dohviezdnemu večeru v sile a čerstvosti.

Z radosti nad tým, že i pre mňa vypadly sviatky a nový rok dobre, zaznamenal som, čo som zkúsil a prajem tým, čo toto čítať budú dobrého zdravia, spokojnosti, veselých sviatky a šťastný nový rok!

Odkazy redakcie.

O. Sk. Ľudia, ktorí žijú výlučne zo zdierania slovenského ľudu, ako pouličné dievky, k pokonávaniu ponúkajú sa každému s kým sa stretnú, nemajú práva úsudky vynášať o kresťanskej ľudovej strane. — F. K. K. List sa opozdil.

Obchodná týždenná zpráva

V Budapešti, 14. januára.

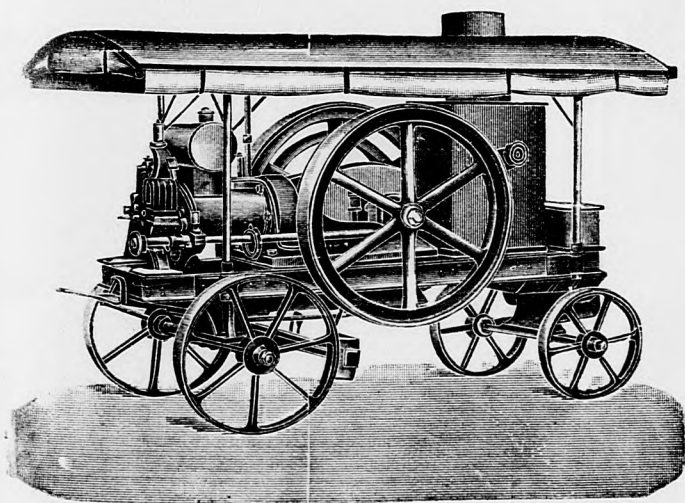
Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	22:35—22:90
» stolnobelohradská,	«	22 00—22:90
» peštianska,	«	22 10—23 15
» banátska,	«	22:20—22:80
Raž prvotriedna	«	16:95—17 0
» druhotriedna	«	16 85—16:95
Jačmeň prvotriedny	«	13 20—14 40
Ovos prvotriedny	«	15.70—16:90
» druhotriedny	«	14 00—14:50
Otruby drobné	«	8 70—8 90
» hrubé	«	9 10—9:20
Kukurica	«	12:30—12:60
Rasca (kmín)	«	78:00—81:00
Šošovica čistá	kor.	40 00—76 00
Hrach lúpaný	«	29 00—56 00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30 00—32 00
Mak	«	72 00—75 00
Datelinové semä červená datelina	«	185 00—200 00
» lucerna	«	120 00—170 00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	1820	1790	1760	1700	1650	1600	1 50
č.	7	7½	8				
K.	1430	1360	680				

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Koloniálny tovar:	
Petrolej fumánsky, kríšťalový	kor. 41:00—46:00
» » White-Star (***)	« 36:00—40:00
Cukor v klobúkoch	« 80:50—81:00
» kockový	« 82:50—83:00

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačné perie na posteľ

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri obľadnaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobičkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Singerove šijacie stroje!

Celkom nová malá Singerka za K 60.—, dobre opravená pre domácnosť a pre remeslo od K 24 vyše! Bicikle, gramofony, platne v ľavných cenách. Na sklade má

Jozef Habán Budapest, VII., Almásy-tér 14. Obrázkový cenník pošlem na žiadosť zdarma.

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochotne poslúži s cennými rozvrhmi!

Stroje pre hospodárstvo

parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky, mláčačky, fukáry atď. dodá vám najlepšie a najdokonalejšie za miernu cenu, našská kresťanská firma:

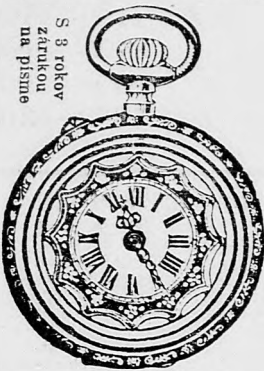
F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

MEVYHADZUJTE PENIAZE

S 3 rokov
zárukou
na písmo

za zlé hodinky, keď u mňa k
dost nín sú 007. čísla
pôvodné

Delnicke Roskopf

vačkové hodinky za 4.50 K.
Tieto hodinky chodia na ka-
meňo h ich s roj je dokonale
prezkúmaný a napravený. V
páde tova nesodpovie zame-
ním ho alebo vráti peniaze.
Veľký výber vačkových ho-
diniek prsteňov, zausnic, re-
tiazok, ste ných hodin a
ludičkov. Iavný cenník s
5000 vyobrazeniami zdarma.
K objdnaniu s poštovou do-
bierkou v budapeštianskej
vyvozej dom: **HANNS
KONRAD** Budapest,
280, Rákóczi-ut S. N. K.
I. poschodie.

Najväčší vývoz hodin Uhorska.

Lacné česke perie!

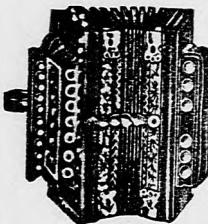
5 kilo nové
tmavé driapané
9.60 K, lepšie
12 korun. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snah
mäkké jak pá-
per, drapané 30
8, 42 K. - **Metove posteie.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnená perin a alebo 1 zpodna
perina 130 cm. dlhá 116 cm. ši-
roka K 10. —, 12. —, 15. —, 18. —,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13. —, 15. —, 18. —, 21. —. Poduška
30 cm. dlhá 58 cm. široká K 8. —,
3.60, 4. —, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vole.
Jrojdilovú strstennú matrac na
jednu postel K 27. — lepšej ja-
kovosti K 33. Zasielky vyše
10 korun franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
lovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsel, Lobes
134. pri Pilsen (Čechy).

Dobré harmoniky K 5.—

Odpredané viacej ako 200.000.

Žiadne riziko

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre
28 hlasov, veľkosť 24x12 cm K 5.—
Číslo 65³/₄ 8 tastiek 1 register
24 hlasov, veľkosť 23x14 cm. K 5.44
Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 26x14 cm. K 6.44
Číslo 663³/₄ 10 tastiek 2 registre
30 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.60
Číslo 685²/₂ 10 tastiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 28x16 cm. K 9.50
Školka k samoučeniu na každej harmo-
nike zdarma.
Zasiela s poštovou dobierkou c. a k
dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom
hudebných nástrojov
Brüx číslo 5196. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posla sa kaž-
dému franko a zdarma.

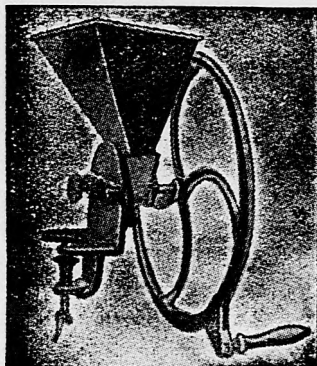
Puhý pohľad

do mo eho najnovšieho so 4000
vyobrazeniami opatreného hlav-
ného, cennika každého presvedčí
o spôsobilosti mojo veľkeho a
svetochybného vývozného domu
preto aj nikto by nemal zaned-
bať a tanko dať si ho poslať pri
upovaní rôznych potrebných
článkov a príležitostných darov.
Zvláste odporúčam moje špe-
cialne články ako: vačkové ho-
dinčky a retiazky zo zlata, striebra
a duble, šperky, ďalej budičky,
stenové hodiny a hodiny k posta-
veniu (celý rok chodiace) rôzne
nástroje ako: husle, citry atď.
Zarovnak aj tovar z kože, toa-
let no články, ručný tovar články
darov, zbraň atď. Žiadne r ziko!
Zámena povolená alebo návrat
peňazi. S poštovou dobierkou
alebo pri voprednom doposlani
peňazi zasiela cis. a kr. dvorný
zásielca **Hanns Konrad** vý-
vozný dom Brüx, číslo 5202.
(Čechy). Hla ný cenník zdarma
a franko.

Známo je vôbec,
že len
LUDVIKA KÁLLAI-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,
pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine poctvalne zná-
mých majleších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosine žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si
kúpi tento stroj, vtedy a toľko
môže mlieť, koľko potrebuje,
vyhne tomu, že by toto
melivo bolo horké a mlyná-
rovi tiež nič nemusí platiť,
následkom čoho kúpený stroj
vypláti sa sám od seba. Na
tomto stroji možno mlieť
krúpy akejkoľvek fajnosti,
bo sa dla ľubosti regu-
lovať môže. — Cez jednu
hodinu možno naňom som-
teť 30—40 kgr. kukurice. —
Smestia sa doň na ráz 4 litre
kukurice. Stroj i s kolesom
váži 14 kgr. V hospodárst-
vach je neoceniteľný. Okrem
kukurice mož no na ňom
mlieť aj jačmeň, raž a žito.
Objednať ho možno aj so
zaobalením za 20.— K. Pri

objednaní 10.— Ktrebaposlť. Objednávania vopred prima.

HANNS KONRAD

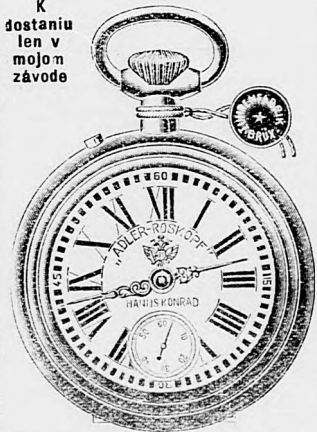
veľkého obdodného domu osada 12

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi.

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posla sa zdarma.

Železniční a finanční úradníci, žandári, rol'níci atd'

K
dostaniu
len v
mojom
závode

pre spoľahlivú chodbu ku
puj len mo e registrované
Adler Rosopf patent Anker
remontoar hodinky Č. 4090 s
pozlateným, v kameňoch
cho ňacím výborným strojom
K 7. Č. 4091. Tieže s ručič-
kami sekund K 8.—. Pri kaž-
dých hodinkách trojročná
záru a na písmo! — Žiadne
riziko. Zámena povolená.
N vrat peňazi! S poštovou
dobierkou rozposla vše-
stranne poctvalne známa
svetochýrn prvá dielňa hodin

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx, číslo 5187.

Čechy

Hlavný cenník s viac ako 4000 obrázkami posla sa na žiadosť
každému zdarma a franko.

Od desiatročia
upotrebuva sa s veľkým
úspechom proti
lámke a pakostnici
zákonom chránený
KRIEGNEROV

REPARATOR

V každej
domacnosti
nevyhnutelne potrebný!
Malá flaška 1 koruna, veľká
flaška 2 koruny, v každej lekárni.
Poštou 5 malých flašiek za 5 korun,
8 veľké flašky za 6 korun pošle

Kriegner -lekáreň
Budapest, VIII., Kalvin-plac (roh Baross-u.)
Zásielky denne poštovou dobierkou, alebo
po predbežnom zaslaní peňazi.

Tlačou Stephaneuma uč spol. v Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.